

TỔ CHỨC GIA ĐÌNH PHẬT TỬ VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ MINH NGỌC**

1. Quá trình thành lập tổ chức Gia đình Phật tử Việt Nam (GDPT)

Gia đình Phật tử là một tổ chức đoàn thể Phật giáo khởi nguồn từ Huế, là một tổ chức của thanh thiếu niên, nhi đồng Phật tử hoặc của con em các gia đình Phật tử. Tổ chức Gia đình Phật tử có nguồn gốc từ phong trào chấn hưng Phật giáo ở Việt Nam. Vào những năm 30 của thế kỉ XX, hưởng ứng cuộc vận động chấn hưng Phật giáo thế giới của Thái Hư đại sư, phong trào chấn hưng Phật giáo ở Việt Nam được đẩy mạnh với các Hội Phật học, các hội tăng già như Nam Kỳ Nghiên cứu Phật học Hội, Lương Xuyên Phật học Hội, Hội Phật học Nam Việt, An Nam Phật học Hội, Hội Việt Nam Phật giáo ở cả 3 miền Bắc, Trung, Nam. Cùng với các hội cư sĩ này, một vài địa phương cũng có những nhóm thiếu niên, thiếu nữ được gọi là ban đồng ấu để tập hát, múa. ở Huế, những ban đồng ấu này hoạt động dưới sự hướng dẫn của ông Bửu Bác. Tuy nhiên, những nhóm này chưa đích thực là những tổ chức giáo dục thanh thiếu niên theo phương pháp mới.

Năm 1940, với nhiều nỗ lực của cư sĩ Tâm Minh Lê Đình Thám, Đoàn Phật học Đức Dục được thành lập. Đoàn thể này quy tụ nhiều thanh niên trí thức ưu tú để nghiên cứu và thực hành giáo lí của Đức Phật. Thành phần của Đoàn phần lớn là

con cháu các cư sĩ đang sinh hoạt trong Hội An Nam Phật học. Đích thân ông Lê Đình Thám đứng ra hướng dẫn và dạy Phật pháp cho Đoàn. Ngoài việc học Phật, Đoàn còn dạy cả đạo Nho và đạo Lão.

Đoàn Thanh niên Phật học Đức Dục thời kì đó tượng trưng cho một xu thế mới của đạo Phật. Bài ca chính thức của Đoàn - *Bài ca sen trắng*, được soạn và hát bằng tiếng Pháp. Bài hát này sau được chuyển thể sang lời Việt và là bài hát chính thức của GDPT Việt Nam cho tới ngày nay.

Tổ chức GDPT được thai nghén từ năm 1942 do Đoàn Thanh niên Phật học Đức Dục tổ chức và giáo dục các Ban Đồng ấu Phật tử theo phương pháp sinh hoạt thanh niên.

Phật đản năm 1944, Đại hội Thanh niên Phật tử, được tổ chức tại đồi Quảng Tế gần chùa Từ Hiếu, Huế với khoảng 400 người tham dự, đã thành lập ra tổ chức Gia đình Phật hóa phổ.

Năm 1947, sau khi hồi cư, các đoàn viên cũ của Gia đình Phật hóa phổ tập hợp lại sinh hoạt tại nhà ông Phan Cảnh Tú và ông Nguyễn Văn Phiến. Khi Hội Việt Nam Phật học đặt trụ sở tại số nhà 13 đường Nguyễn Hoàng thì Gia đình

*. ThS., Viện Nghiên cứu Tôn giáo.

Phật hóa phổ cũng mở niệm Phật đường tại đây để sinh hoạt. Những người hướng dẫn đầu tiên cho tổ chức này gồm các cư sĩ: Võ Đình Cường, Hoàng Thị Kim Cúc, Tống Hồ Cầm, Cao Chánh Hữu, Phan Cảnh Tuấn, Lê Văn Dũng, Văn Đình Hy và Đặng Tống Tịnh Nhơn; các tu sĩ làm cố vấn giáo hạnh cho tổ chức gồm: Thích Minh Châu, Thích Trí Quang, Thích Thiện Siêu, Thích Tịnh Khiết.

Từ Huế, Gia đình Phật hóa phổ lan tỏa ra Miền Bắc và Miền Nam. Ngoài Bắc, các cư sĩ Nguyễn Văn Nhân, Lê Văn Lãm, Vũ Thị Định tạo dựng các hạt nhân Gia đình Phật hóa phổ đầu tiên tại Hà Nội và Hải Phòng. Trong Nam, các cư sĩ Tống Hồ Cầm, Nguyễn Văn Thục xây dựng Gia đình Phật hóa phổ trong phạm vi Hội Phật học Nam Việt.

Từ ngày 24-26/4/1951, Đại hội Huỳnh trưởng đầu tiên được triệu tập tại Tổ đình Từ Đàm, Huế, gồm đại biểu của 8 tỉnh Miền Trung và đại diện Gia đình Phật hóa phổ Miền Bắc. Đại hội quyết định thay thế tên hiệu *Gia đình Phật hóa phổ* bằng *Gia đình Phật tử*; Đại hội cũng soạn thảo một bản nội quy để làm cơ sở cho việc thống nhất sau này. Riêng Miền Trung có Ban Hướng dẫn Tổng hội do ông Võ Đình Cường làm Trưởng ban; ông Nguyễn Xuân Quyền làm thư kí.

Từ ngày 01-04/11/1953, Đại hội Huỳnh trưởng lần thứ hai được triệu tập tại Huế, gồm đầy đủ đại biểu 3 miền. Mục tiêu của Đại hội là cải thiện đời sống của GDPT và đề ra chương trình tu học cho các ngành.

Hai năm sau, từ ngày 31/7 đến ngày 3/8, Đại hội Huỳnh trưởng lần thứ ba họp tại chùa Linh Sơn, Đà Lạt với sự tham dự của số đông đại biểu Nam Việt, đại biểu

Miền Bắc không tham dự vì đất nước bị chia cắt. Đại hội này đánh dấu một bước tiến quan trọng trong hoạt động của GDPT, đó là bản về hoạt động GDPT đang lan rộng tại thôn quê và san định Nội quy. Quy chế Huỳnh trưởng cùng với hình thức của Đội, Chúng. Đoàn.

Từ ngày 26-28/12/1961. Đại hội Huỳnh trưởng toàn quốc được triệu tập tại chùa Xá Lợi, Sài Gòn. Đại hội đã thống nhất Nội quy, Quy chế Huỳnh trưởng và bầu Ban Hướng dẫn Trung ương GDPT Việt Nam do ông Võ Đình Cường làm Trưởng ban.

Từ ngày 23-25/7/1965. Đại hội Huỳnh trưởng toàn quốc tổ chức tại chùa Dược Sư, Sài Gòn đã xét duyệt lại toàn bộ chương trình tu học và huấn luyện các cấp, thành thị và nông thôn.

Từ ngày 29/7 đến ngày 01/8/1967, Đại hội Huỳnh trưởng GDPT toàn quốc tổ chức tại Sài Gòn. Đại hội đã đặt ra những nguyên tắc học tập cho GDPT.

Sau năm 1975, đất nước thống nhất, tổ chức GDPT không còn hoạt động. Một bộ phận ra nước ngoài; bộ phận trung gian tiếp tục phân hóa, trong đó đại đa số ủng hộ cách mạng, hăng hái tham gia các phong trào hàn gắn vết thương chiến tranh, xây dựng quê hương và không duy trì sinh hoạt GDPT.

2. GDPT Việt Nam từ khi thành lập Giáo Hội Phật giáo Việt Nam đến nay

Từ năm 1987, cùng với chính sách đổi mới của Đảng, GDPT nhanh chóng tự phát khôi phục tại Huế, Quảng Trị, Quảng Nam và Đà Nẵng. Từ năm 1991, GDPT phát triển lan rộng hầu hết các tỉnh Miền Trung và một số tỉnh Miền Nam; đến cuối năm 1994, GDPT đã có ở

18 tỉnh, thành với hơn 30 vạn đoàn sinh và 3 vạn huynh trưởng. Trong quá trình khôi phục, GDPT chủ yếu dựa vào sự bảo trợ của tăng ni, giáo phẩm có trách nhiệm ở các Ban Trị sự Phật giáo tỉnh, thành phố. Tuy nhiên, có một khoảng thời gian, nhiều vị cao tăng lãnh đạo trong Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN) cương quyết không thừa nhận GDPT. Tại Đại hội GHPGVN lần thứ nhất, vấn đề GDPT hoàn toàn không được đề cập đến. Đại hội II chỉ đề cập tới vấn đề cư sĩ và sau đó chuyển thành nam, nữ Phật tử, bao gồm cả trung niên và thanh thiếu niên. Đến Đại hội III, vấn đề GDPT mới chính thức được đặt ra và được cụ thể hóa tại Thông bạch số 445, ngày 21 tháng 7 năm 1995, của Hội đồng Trị sự Trung ương GHPGVN; Nội dung của Thông bạch có thể tóm tắt ở ba điểm:

(1) GDPT là một hình thức tu học của nam nữ Phật tử trẻ; Là một Phật sự quan trọng của Giáo hội, được sự lãnh đạo trực tiếp của GHPGVN; Sinh hoạt của GDPT phải tuân thủ Hiến chương Phật giáo và pháp luật nhà nước.

(2) Hoạt động của GDPT phải được thực hiện trong chùa, niệm Phật đường; Phải được sự bảo trợ của tăng, ni trụ trì chùa hoặc Ban Hộ tự của niệm Phật đường; Không chấp nhận danh xưng trước 1975 nếu không được GHPGVN cho phép.

(3) Từng bước triển khai nghiên cứu và xây dựng Quy chế cho GDPT trong điều kiện mới.

Tháng 1 năm 2002, Nội quy Gia đình Phật tử được chính thức ban hành với những nguyên tắc cơ bản:

- Mục đích của GDPT hiện tại là: Đào tạo thanh, thiếu, đồng niên tin Phật,

thành Phật tử chân chính góp phần phụng sự đạo pháp và xây dựng xã hội.

- Cơ cấu tổ chức được sửa đổi theo Hiến chương GHPGVN; Chương trình tu học cũng được cải sửa cho phù hợp với đường lối giáo dục Phật giáo hiện tại.

- Tuổi tham gia GDPT từ 07 tuổi và chia ra nhiều ngành, mỗi ngành có chương trình tu học riêng.

Phương châm của GDPT là Bi - Trí - Dũng. Phương châm này thể hiện một cách nhuần nhuyễn trong chương trình tu học và sinh hoạt của GDPT là Phật pháp, văn nghệ, thường thức và hoạt động thanh, thiếu niên. Bi là từ bi, tôn trọng tính mạng và hạnh phúc của quần chúng, quên mình vì người khác, gắn với lời dạy “bỏ ác làm lành”; Trí là trí tuệ, trừ bỏ mê muội mà sống đúng với chân lý, hành động một cách sáng suốt, gắn với lời dạy “chuyển mê khai ngộ”; Dũng là dũng liệt, nỗ lực và quả cảm trong thực hành từ bi, trí tuệ, chiến thắng thói hư tật xấu của bản thân, biết hi sinh vì chính nghĩa, gắn với lời dạy “thoát khổ được vui”. Bi - Trí - Dũng cũng chính là 3 tôn chỉ của Hội An Nam Phật học: Học hỏi chính pháp, truyền bá chính pháp và thực hành chính pháp.

Khẩu hiệu của GDPT là Tinh - Tấn, nghĩa là luôn luôn tiến trên con đường trong sạch, trên con đường hướng đến mục đích của GDPT, trên con đường đạo. Các đoàn sinh của GDPT tuân theo quy định của GDPT như sau:

Đối với thanh thiếu niên

- Phật tử quy y Phật, Pháp, Tăng và giữ giới phát nguyện

- Phật tử mở rộng lòng thương, tôn trọng cuộc sống

- Phật tử trau dồi trí tuệ, tôn trọng sự thật
- Phật tử trong sạch từ thể chất đến tinh thần, từ lời nói đến việc làm
- Phật tử sống hỉ xả để dũng tiến trên đường đạo

Đối với đồng niên

- Em luôn tưởng nhớ Phật
- Em kính mến cha mẹ và thuận thảo với anh chị em
- Em thương người và vật

Nhìn chung, GDPT có mục đích đào tạo thanh thiếu niên Phật tử trở thành những người thấm nhuần đạo đức Phật giáo, phấn đấu trở thành công dân tốt xây dựng gia đình và xã hội trên nền tảng Phật giáo. Huynh trưởng đầu tiên của GDPT, ông Võ Đình Cường, đã nói rõ về mục đích, nhiệm vụ của GDPT để tránh những quan niệm sai lầm về tổ chức này:

“Gia đình Phật tử không phải là một nơi tập luyện cho các em tụng kinh gõ mõ cho giỏi để đi cầu siêu, cầu an hay cầm tràng phan đi đưa đám ma.

Gia đình Phật tử không phải là nơi khuyến khích các em xao lãng bài vở ở trường, để tổ chức những trò chơi vô nghĩa, những ca xướng vô ích.

Gia đình Phật tử không phải là một tổ chức Thanh niên có mục đích chính trị, hay một tổ chức Hướng đạo trá hình. Gia đình Phật tử chỉ mượn một ít phương pháp Thanh niên hay Hướng đạo mà thôi. Còn tinh thần vẫn là tinh thần của Phật giáo, nghĩa là Từ bi, Trí tuệ, Tinh tấn, Hỷ xả và Thanh tịnh”⁽¹⁾.

Huy hiệu của GDPT hình tròn có hoa sen trắng tám cánh trên nền xanh lá mạ, viền trắng. Hoa sen trắng tám cánh

tượng trưng cho con đường tu tiến tới mục đích: Ba cánh dưới là phần căn bản; Đó là Phật, Pháp, Tăng. Từ gốc rễ ấy, nảy nở ra năm hạnh: Tinh tấn, Thanh tịnh, Hỷ xả, Trí tuệ và Từ bi, tượng trưng bằng năm cánh phía trên; Mầu trắng hoa sen tượng trưng cho ánh sáng của giác ngộ và của giải thoát; Mầu xanh lá mạ tượng trưng cho sự trẻ trung, cho sự vươn lên, cho tương lai; Hình tròn tượng trưng cho đạo Phật viên dung.

3. Hệ thống tổ chức của GDPT Việt Nam

Từ Trung ương tới cơ sở

Hệ thống tổ chức của GDPT Việt Nam được ghi trong Hiến chương Phật giáo, bao gồm từ cấp Trung ương đến địa phương, có cơ cấu tổ chức tương ứng với tổ chức của GHPGVN:

- Ở cấp Trung ương có Ban Hướng dẫn Phật tử Trung ương. Ban này trực thuộc Hội đồng Trị sự GHPGVN. Ban Hướng dẫn Phật tử Trung ương có 2 phân ban: Phân ban Cư sĩ Phật tử và Phân ban GDPT/TW. Hai Phân ban này chỉ đạo, điều hành Ban Hướng dẫn Phật tử cấp tỉnh, thành.

- Ở cấp tỉnh, thành có Ban Hướng dẫn Phật tử, cùng với Ban Trị sự Phật giáo Tỉnh hội, Thành hội, điều hành Phân ban Hướng dẫn Cư sĩ và Phân ban Hướng dẫn GDPT cấp Tỉnh, Thành.

- Ở cấp quận, huyện có Phân ban Hướng dẫn GDPT hướng dẫn sinh hoạt tu học của các GDPT trực thuộc quận, huyện.

- Cấp dưới cùng là Ban Huynh trưởng GDPT. Ban Huynh trưởng có trách

1. Võ Đình Cường. *Đầy gia đình*, Nxb Tp. Hồ Chí Minh, 2001, tr. 123.

nhiệm liên hệ với Phân ban GDPT Quận, Huyện, Ban Hộ tự hoặc Trụ trì chùa, Viện, Niệm Phật đường điều hành các đoàn sinh nam nữ Phật tử theo tổ chức của một đơn vị GDPT. Bên cạnh Ban Huynh trưởng, GDPT còn có Cố vấn giáo hạnh và Ban Bảo trợ.

Tổ chức cấp Gia đình

Gia đình là đơn vị căn bản của hệ thống tổ chức GDPT. Mỗi gia đình gắn liền với một chùa hay một tịnh xá, niệm Phật đường. Hai thành viên chính của Gia đình Phật tử là Huynh trưởng và Đoàn sinh. Mỗi Gia đình có một Ban Huynh trưởng điều khiển gồm:

- Gia trưởng (là một hội viên có hiểu biết về GDPT hoặc có thể là Huynh trưởng có uy tín, tuổi trên 40)
- Liên đoàn trưởng (trường hợp có nhiều đoàn và đông đoàn sinh có thể thêm một hoặc hai Liên đoàn phó)
- Thư kí
- Thủ quỹ
- Các đoàn trưởng và đoàn phó của các Đoàn

Đoàn sinh bao gồm:

- Đoàn Oanh Vũ nam, Oanh Vũ nữ
- Đoàn Thiếu nam, Thiếu nữ
- Đoàn Thanh nam, Thanh nữ

Mỗi giới đoàn sinh lại chia làm 3 ngành:

- Ngành Đồng: tuổi từ 7-12
- Ngành Thiếu: tuổi từ 13-17
- Ngành Thanh: tuổi từ 18 trở lên.

Dưới cấp Đoàn là các Đàn, Đội, Chúng. Mỗi Đàn có từ 4-6 em Oanh Vũ. Mỗi Đội hay Chúng có từ 6-8 em Oanh Vũ. Đàn do

Đầu Đàn và Thủ Đàn điều khiển. Đội hay Chúng do Đội, Chúng trưởng và Đội, Chúng phó điều khiển. Mỗi Đoàn có một Đoàn trưởng và các Đoàn phó.

Các cấp bậc, thứ bậc trong GDPT được phân biệt bằng phù hiệu đeo trên áo. Phù hiệu có 2 loại:

- Về chức vụ gọi là phù hiệu chức vụ
- Về tu học gọi là phù hiệu cấp bậc

Phù hiệu chức vụ hình chữ nhật kích thước 20x65 mm. Mẫu nền dành cho chức vụ gia trưởng, liên đoàn trưởng, thư kí, thủ quỹ: mẫu nâu đậm; Huynh trưởng ngành Thanh: màu xanh đậm; Tên gia đình đề màu trắng; Vạch dọc về bên trái, phía trên phù hiệu: màu trắng. Liên đoàn trưởng 3 vạch; Đoàn trưởng 2 vạch, Đoàn phó 1 vạch. Gia trưởng, thư kí, thủ quỹ không có vạch.

Phù hiệu cấp bậc:

- Huynh trưởng

Biểu tượng bằng hai lá bồ đề và hạt màu nâu trong hình vuông góc tròn, nền vàng, đường viền màu nâu rộng 1mm, cách cạnh 3 mm, kích thước 40x40 mm. Cấp càng cao hạt bồ đề càng nhiều: Tập: 1 hạt; Tín: 2 hạt; Tấn: 3 hạt; Dũng: 4 hạt.

- Đoàn Oanh vũ

Biểu tượng bằng chim Oanh vũ từ lúc nhỏ đến khi lớn hình dáng thay đổi theo 4 bậc: Mở mắt, Cánh mềm, Chân cứng, Tung bay. Phù hiệu hình vuông góc tròn, nền màu xanh lục đặt đứng theo đường chéo góc, kích thước 40x40 mm, viền rộng 1 mm màu trắng, cách cạnh 3 mm; chim Oanh vũ, tổ màu trắng.

- Đoàn Thiếu

Biểu tượng bằng lá, cành và nụ bồ đề. Phù hiệu hình vuông, góc tròn, nền màu

xanh nước biển đặt đứng theo đường chéo góc, kích thước 40x40 mm, viền rộng 1 mm màu trắng cách cạnh 3 mm; mẫu cành, lá, nụ bồ đề màu trắng. Bạc càng cao lá càng nhiều: Hướng thiện 1 lá; Sơ thiện 2 lá; Trung thiện 3 lá; Chính thiện 4 lá.

- Đoàn Thanh

Biểu tượng bằng lá bồ đề lớn. Phù hiệu hình vuông góc tròn, lá bồ đề màu trắng, nền và gân lá màu nâu đặt đứng theo đường chéo góc, kích thước 40x40 mm, viền rộng 1mm màu trắng, cách cạnh 3mm; Cấp Hòa 1 lá; Trục 2 lá.

Huy hiệu: hoa sen tám cánh màu trắng trên nền xanh lục. Huy hiệu hình tròn đường kính 10 mm có viền màu trắng.

Trang phục của GDPT màu lam. Màu lam tượng trưng cho lục hòa, cho cõi lòng sẵn sàng rộng mở và hòa đồng với mọi tư tưởng của dân tộc. Trang phục nữ: áo dài lam, hoặc váy màu xanh và áo sơ mi màu lam. Trang phục nam: áo màu lam và quần sọc xanh.

Theo thống kê năm 2004, các đơn vị GDPT chủ yếu tập trung ở 21 tỉnh từ Quảng Trị trở vào và ba tỉnh Tây Nguyên: Kon Tum, Đắk Lắk và Lâm Đồng, với 825 đơn vị GDPT, 7.526 huynh trưởng (trong đó, 1.962 huynh trưởng các cấp Dũng, Tấn, Tín, Tập), 61.630 đoàn sinh thuộc 3 ngành: Đồng, Thiếu, Thanh. Các tỉnh Quảng Trị, Thừa Thiên-Huế, Đà Nẵng và Quảng Nam là những tỉnh có nhiều đơn vị GDPT và đoàn sinh⁽²⁾.

Số lượng các đơn vị GDPT được nêu trên đây là những đơn vị trực thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Trong bài viết này, chúng tôi không trình bày về hệ thống đơn vị, tổ chức GDPT không trực thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

4. Sinh hoạt của GDPT hiện nay

Sinh hoạt của GDPT hiện nay là vào các ngày nghỉ trong tuần, các ngày lễ của Phật giáo (thông thường các Gia đình tự chọn những khoảng thời gian phù hợp để nhiều đoàn sinh có thể tham dự nhất). Mỗi buổi sinh hoạt đều có chương trình sinh hoạt tu học. Các chương trình này do Huynh trưởng phụ trách hướng dẫn từng nội dung giáo lý Phật giáo. Sinh hoạt của GDPT đặc biệt sôi động trong những ngày hè, do vào thời gian này, các đoàn sinh không phải đến trường.

Hàng năm, GDPT tổ chức các trại huấn luyện truyền thống các cấp như: trại Hạnh, trại Dũng, trại Hiếu, trại Hợp bạn,... Các lớp tu học cho đoàn sinh và huynh trưởng theo các bậc Kiên, Trì, Định, Lực cũng được tổ chức hàng năm. Các khóa huấn luyện được chia thành nhiều giai đoạn; ngày khai khóa tổ chức tập trung, sau đó phân chia thành từng nhóm huấn luyện. Nội dung Phật pháp do Chư tôn đức Giáo phẩm cố vấn giáo hạnh giảng dạy, nội dung chuyên môn do các Huynh trưởng có thâm niên đảm trách.

Việc tu học, học tập, mở lớp đào tạo, kết nạp, phong cấp đoàn sinh, huynh trưởng gồm 3 phương diện: lý trí, tình cảm, ý chí. Chương trình này có 3 phần: Phật pháp, hoạt động cho thanh niên, và văn nghệ. Trong 3 phần, phần Phật pháp được xem là quan trọng nhất. Phật pháp ở đây không chỉ chú trọng về giáo lý mà còn thực hành Phật pháp. Hoạt động thanh niên và văn nghệ nhằm mục đích bổ trợ và thực hiện giáo lý Phật giáo trong

2. Số liệu thống kê chi tiết xin xem: Thích Trí Quảng, *Tiến trình hình thành và phát triển Gia đình Phật tử Việt Nam*, lưu tại thư viện Viện Nghiên cứu Phật học Huế, tr 86-88.

đời sống hằng ngày.

Theo khảo sát của Ban Tôn giáo Chính phủ về GDPT năm 2003, hầu hết các em ngành Đồng đã qua các bậc Mở mắt, Cánh mềm và Chân cứng, một số đã Tung bay; ngành Thiếu đa số đã qua bậc Hướng thiện, Sơ thiện, Trung thiện và một số đã Chánh thiện⁽³⁾.

5. Ảnh hưởng của GDPT đối với thanh thiếu niên, gia đình và xã hội

GDPT có ảnh hưởng tới quá trình phát triển nhân cách của thanh, thiếu niên. Những thanh, thiếu niên tham gia GDPT ngay từ nhỏ đã được tiếp thu những tư tưởng đạo đức Phật giáo với nền tảng là tinh thần từ bi, hỉ xả, nhân ái, vị tha.

Những hoạt động mang tính quần chúng như các trại, văn nghệ,... giúp các em nâng cao khả năng giao tiếp, hòa nhập cộng đồng. Những bài học thực hành của GDPT cũng góp phần rèn luyện tính năng động và cung cấp nhiều kiến thức bổ ích trong cuộc sống hàng ngày cho các em. Nội dung chương trình sinh hoạt trong các đợt trại, các đợt tu học rất phong phú, phù hợp với lứa tuổi nên có sức hấp dẫn đối với thanh, thiếu niên và các bậc phụ huynh. Chính vì vậy, một số gia đình không theo đạo Phật vẫn cho con em mình tham gia sinh hoạt GDPT.

Hoạt động của GDPT không gây ảnh hưởng tới sự tham gia các hoạt động đoàn thể khác của thanh thiếu niên. Theo khảo sát của Ban Tôn giáo Chính phủ, 90% đoàn sinh của GDPT có tham gia tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam cũng như các tổ chức Đội cơ sở. Tuy nhiên, kết quả khảo sát cũng cho thấy sự quan tâm của các đoàn sinh GDPT đối với những hoạt

động Phật giáo ở mức độ rất cao so với các lĩnh vực xã hội khác. Khi được hỏi về mức độ quan tâm tới các vấn đề trong cuộc sống, 91% tổng số đoàn sinh được hỏi đã quan tâm tới vấn đề *hoạt động của Chùa*⁽⁴⁾.

Tìm hiểu lí do quan tâm nhiều tới các hoạt động của Chùa, 73,62% thanh thiếu niên cho rằng, nhận được cảm giác vui vẻ, thoải mái khi đến Chùa và tham gia các hoạt động của Chùa. Đặc biệt, 93,50% cảm thấy tự tin vào bản thân hơn, yên tâm hơn khi đến Chùa. Số liệu thống kê dù chưa thể phản ánh toàn bộ tâm tư của mọi thanh, thiếu niên Phật tử, song đã cho thấy tầm quan trọng của Phật giáo đối với tầng lớp này, thể hiện thông qua *năng an định tinh thần*.

Do hầu hết cha mẹ, người thân của các đoàn sinh là những tín đồ Phật giáo thuần thành, một số trước đây từng là đoàn sinh, huynh trưởng nên đa phần đồng tình, ủng hộ sinh hoạt của GDPT. Sự quan tâm ủng hộ của các gia đình đối với sinh hoạt của GDPT được phản ánh ngay trong kết quả điều tra do Ban Tôn giáo Chính phủ thực hiện. Kết quả điều tra cho biết, 97,47% số người được hỏi quan tâm đến hoạt động của GDPT. 83,51% cho rằng, sinh hoạt của GDPT có tác dụng tốt đối với thanh, thiếu niên và xã hội. 84,17% đã động viên con cháu tham gia sinh hoạt GDPT, vì tham gia sinh hoạt GDPT có nhiều tác dụng tốt như: Thanh, thiếu niên dự sinh hoạt GDPT lễ phép, ngoan ngoãn, chăm chỉ lao động, học tập; yêu thương, đoàn kết

3. Ban Tôn giáo Chính phủ. Báo cáo "Hiện trạng gia đình Phật tử các tỉnh miền Trung và Nam bộ" qua thực hiện dự án khảo sát. Hà Nội, 2003.

4. Ban Tôn giáo Chính phủ. Báo cáo Hiện trạng Gia đình Phật tử các tỉnh miền Trung và Nam bộ qua khảo sát, Hà Nội, 2003.

và tích cực giúp đỡ mọi người. Hẳn là sinh hoạt GDPT đã có những tác động tích cực đối với thanh thiếu niên trong cuộc sống hằng ngày nên 72,73% số người được hỏi ủng hộ; 78,19% tạo điều kiện và 82,71% khuyến khích con em tham gia sinh hoạt GDPT⁵.

Một vài nhận xét

Ngay từ khi ra đời, GDPT tự nó đã xuất phát từ nhu cầu sinh hoạt của thanh, thiếu niên, cùng với các hình thức tập hợp và sinh hoạt có quy củ, hấp dẫn nên đã thu hút được đông đảo thanh, thiếu niên tham gia. Nó đã thực sự là một phong trào của thanh, thiếu niên Phật tử trong suốt mấy chục năm qua.

Là một tổ chức tu học và rèn luyện đạo đức của thanh, thiếu niên tín đồ Phật giáo, GDPT luôn lấy giáo lý đạo Phật làm nền tảng tư tưởng và đạo đức. Sự tiếp nhận giáo lý Phật giáo ngay từ lứa tuổi thanh thiếu niên có ảnh hưởng nhất định tới niềm tin và lối sống của các em. Đạo đức Phật giáo khuyên bảo các em loại bỏ “Tam độc” (Tham, Sân, Si) hướng về

“Thập thiện”, thấu hiểu đạo lý nhân quả, duyên khởi; hướng các em tới cuộc sống với các giá trị chân, thiện, mỹ.

Với hệ thống tổ chức từ Trung ương đến cơ sở, GDPT đã cùng với các phong trào thanh, thiếu niên khác vận động, hướng dẫn hàng chục vạn thanh, thiếu niên tham gia các hoạt động xã hội như: cứu tế đồng bào bị thiên tai lũ lụt, từ thiện... Các hoạt động này giúp cho thanh, thiếu niên có điều kiện thực hiện tinh thần tương thân tương ái, thể hiện lòng từ bi, nhân ái, thương xót người đang bị khổ đau của đạo Phật.

Tóm lại, GDPT tồn tại và phát triển là do đáp ứng được nhu cầu tinh thần của một bộ phận quần chúng nhân dân. Hoạt động của GDPT phù hợp với mong muốn và tâm nguyện của một nhóm người, đồng thời cũng đáp ứng được thực tế xã hội. Nội dung sinh hoạt của GDPT phong phú, hấp dẫn nên đã tạo được cơ sở để tồn tại và phát triển./.

---

5. Số liệu khảo sát do Ban Tôn giáo Chính phủ thực hiện 2003.